

PZDB-M-04149

Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde

Dijkvak: Kleine Molen- / Kruispolder

Datum: 30 november 2004

08 DEC 2004

Door: [Redacted] Dienst Landelijk Gebied

Aanleiding

In 1996 is een begin gemaakt met de versterking van de zeeweringen langs de Westerschelde. Door Rijkswaterstaat werd geconstateerd dat bij de werkzaamheden verschillen in de vormgeving optraden tussen de dijkvakken waaruit de zeewering bestaat. Daarom is aan de Dienst Landelijk Gebied (DLG) gevraagd een landschapsvisie op de zeeweringen van de Westerschelde op te stellen. Deze is in november 1998 vastgesteld door het projectbureau Zeeweringen.

Vanaf dit moment wordt bij elk op te stellen bestek voor de aanpassing van de zeeweringen van de Westerschelde rekening gehouden met de adviezen uit de landschapsvisie.

Landschapsvisie algemeen

Het landschap op en rond de zeewering wordt bepaald door de Westerschelde en door de zeewering zelf, die zich als een continu lijnvormig element door het landschap beweegt. Uit de landschapsvisie blijkt dat de continuïteit wordt bepaald door:

- De waterdynamiek;
- De vegetatie;
- De historische dijkopbouw;
- De waterkerende functie.

Het continue, lijnvormige kenmerk van de zeewering dreigt echter te verdwijnen. Op basis van technische randvoorwaarden, de (min of meer toevallige) beschikbaarheid van het materiaal en de aanwezige natuurwaarden en -potenties en administratieve grenzen worden verschillende typen bekledingsmaterialen toegepast. Hierdoor treden grote verschillen op binnen dijkvakken en tussen de dijkvakken onderling.

De landschapsvisie geeft aan hoe bij de aanpassingen van de glooiingen aantasting van het beeld voorkomen/beperkt kan worden. Het beeld bestaat uit een horizontale zonering van bekledingsmaterialen op het dijklichaam en is tot stand gekomen door het patroon van bekledingsmaterialen te laten 'reageren' op de eerder genoemde aspecten.

Het advies komt in het kort neer op de volgende punten:

1. Het benadrukken van de horizontale opbouw door het toepassen van verschillende materialen in de onder- en de boventafel;
2. Donkere materialen gebruiken in de ondertafel;
3. Lichte materialen gebruiken in de boventafel;
4. Verticale overgangen beperken en zo min mogelijk in de boven- en ondertafel laten samenvallen;
5. Onderhoudspad niet met asfalt verharden, maar bijvoorbeeld met betonblokken, om zo min mogelijk de grasberm te onderbreken;
6. In de landschapsvisie genoemde cultuurhistorische en recreatieve elementen krijgen extra aandacht;
7. Het afstrooien van de bovenste 4 meter van de glooiing met grond voor de sneller vestiging van grassen.

008313 2004 PZDB-M-04179

KleinAdvies landschappelijke vormgeving zeeweringe

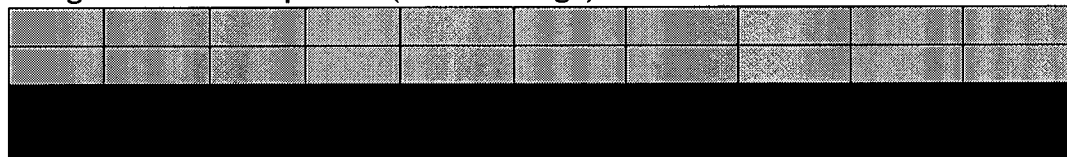
Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde

Dijkvak: Kleine Molen- / Kruispolder

Datum: 30 november 2004

Door: [REDACTED] Dienst Landelijk Gebied

Voorgesteld landschapsbeeld (vereenvoudigd)

Nadere uitwerking dijkvak Kleine Molen- / Kruispolder

Het dijkvak maakt onderdeel uit van de dijken langs het verdrongen land van Saeftinghe. Daardoor behoort de dijk tot een reeks groene dijken. Het beeld en de eigenschappen van dit soort dijken sluiten goed aan bij dit uitgestrekte schorregebied in de Westerschelde. Voor de landschappelijke en historische betekenis en ecologische meerwaarde gaat dan ook sterk de voorkeur uit naar het alternatief van de groene dijk. De voorkeur van een groene dijk geldt ook bij de optie van het alleen vervangen van de boventafel van de dijk. Belangrijk bij aanleg van groene dijken zijn de verticale overgangconstructies door het flauwere verloop van de helling van de groene dijken in de nieuwe situatie. Het heeft een sterke voorkeur de overgangconstructies tussen de groene dijk en de dijk met een harde bekleding in een bocht of op een knooppunt van dijken te plaatsen.

Naast het alternatief van een groene dijk kan onder bepaalde omstandigheden de noodzaak ontstaan om delen van de dijk te voorzien van een onder- en boventafel met verhardingsmaterialen. In dit geval gelden de volgende uitgangspunten, zoals (onder andere) in de landschapvisie verwoord:

1. De horizontale opbouw benadrukken door het toepassen van licht gekleurde materialen in de boventafel (sterke voorkeur voor doorgroeibare betonconstructies);
2. Het toepassen van verticale overgangen tussen gekantelde blokken en betonzuilen en deze zo min mogelijk samen laten vallen in de onder- en de boventafel;
3. Een eventueel onderhoudspad toepassen met doorgroeibare verharding of materialen die vrijkomen uit de glooiing.
4. Tot slot verdienen de uitwateringssluizen en de jachthaven bij Paal nadere aandacht bij het uitwerken en mag de oorspronkelijke staat van beide elementen niet aangetast worden.